

Rödl & Partner

NOVINKY SLOVENSKO

TVORÍME ZÁKLADY

Vydanie:
16. marec
2022

Aktuálne informácie z oblasti práva, daní a ekonomiky
na Slovensku

www.roedl.de/slowakei | www.roedl.net/sk

V tomto vydaní si prečítate:

→ Zamestnávanie osôb s dočasným útočiskom

- Poskytovanie dočasného útočiska
 - Zamestnávanie cudzinca s poskytnutým dočasným útočiskom
-

→ Medzinárodné sankcie a ich uplatňovanie v praxi

- Ako zistiť, či osoba alebo predmet plnenia zmluvy podlieha medzinárodnej sankcii
- Postup pri zistení, že predmet plnenia alebo zmluvná strana podlieha medzinárodnej sankcii
- Následky porušenia obmedzení alebo zákazov vyplývajúcich z medzinárodnej sankcie
- Záver

→ Zamestnávanie osôb s dočasným útočiskom

S ohľadom na aktuálny ozbrojený konflikt na Ukrajine by sme sa v nasledujúcom texte chceli zamerať na zamestnávanie utečencov z Ukrajiny, ktorým bolo poskytnuté dočasné útočisko na území Slovenskej republiky.

Poskytovanie dočasného útočiska

Dočasné útočisko sa aktuálne poskytuje na účely ochrany cudzincov pred vojnovým konfliktom, endemickým násilím, následkami humanitárnej katastrofy alebo sústavným, alebo hromadným porušovaním ľudských práv v krajine ich pôvodu. Ide o najjednoduchší spôsob získania ochrany pre osoby utekajúce pred vojnou (administratívne ide o menej náročný proces než je konanie o poskytnutie azylu). Dňa 28. februára 2022 schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 144/2022 návrh na vyhlásenie poskytovania dočasného útočiska štátnym občanom Ukrajiny a ich rodinným príslušníkom v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine, ktorý spôsobil hromadný prílev cudzincov na územie Slovenskej republiky (ďalej len „**Vyhlásenie poskytovania dočasného útočiska**“). V Návrhu na vyhlásenie poskytovania dočasného útočiska vyhlásila vláda Slovenskej republiky poskytovanie dočasného útočiska štátnym občanom Ukrajiny a ich rodinným príslušníkom, pričom za rodinného príslušníka štátneho občana Ukrajiny sa považuje manžel štátneho občana Ukrajiny, maloleté dieťa štátneho občana Ukrajiny alebo maloleté dieťa manžela štátneho občana Ukrajiny a rodič maloletého dieťaťa, ktoré je štátnym občanom Ukrajiny. Na základe tohto Vyhlásenia poskytovania dočasného útočiska bolo možné začať konania o poskytnutie dočasného útočiska.

Konanie o poskytnutie dočasného útočiska sa začína vyhlásením cudzinca na príslušnom policajnom útvare o tom, že žiada o poskytnutie dočasného útočiska na území Slovenskej republiky. Osobám, ktoré hodnoverným spôsobom preukážu svoju totožnosť a štátnu príslušnosť Ukrajiny, a ak nejde o štátnych občanov Ukrajiny, svoju totožnosť, štátnu príslušnosť a rodinný vzťah k štátnemu občanovi Ukrajiny (na základe príslušných dokladov) bude dočasné útočisko poskytnuté okamžite (t. j. momentálne priamo pri návšteve príslušného policajného útvaru). Ak cudzinec nedisponuje žiadnym dokladom je potrebné, aby o dočasné

útočisko požiadal na Oddelení azylu v Humennom. O jeho žiadosti bude rozhodnuté približne do 30 dní. Cudzincovi, ktorému sa poskytlo dočasné útočisko, sa vydá doklad o tolerovanom pobyte na území Slovenskej republiky s označením „ODÍDENEČ“.

Začiatok poskytovania dočasného útočiska bol Vyhlásením poskytovania dočasného útočiska stanovený na 1. marca 2022 a jeho skončenie na 31. decembra 2022 za predpokladu, že vláda Slovenskej republiky nerozhodne o jeho predčasnom skončení alebo predĺžení. S ohľadom na to, že Rada EÚ prijala dňa 4. marca 2022 VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2022/382 je vysoká pravdepodobnosť, že dôjde k úprave lehoty stanovenej pre skončenie poskytovania dočasného útočiska ako aj k úprave okruhu osôb, ktorým sa dočasné útočisko môže poskytovať. V zmysle legislatívy EÚ by sa totiž dočasná ochrana mala vzťahovať aj na iných štátnych príslušníkov utekajúcich z Ukrajiny, ak mali na Ukrajine dlhodobý pobyt a dočasná ochrana/dočasné útočisko by sa malo poskytovať na počiatočné obdobie jedného roka (t. j. nielen do 31. decembra 2022), následne by malo byť možné predĺženie o šesť mesiacov, a to najviac počas jedného roka. Európska komisia pritom bude situáciu nepretržite monitorovať a preskúmavať a kedykoľvek môže Rade EÚ navrhnúť, aby ukončila poskytovanie dočasnej ochrany, ak situácia na Ukrajine umožní bezpečný a trvalý návrat osôb, ktorým sa poskytla dočasná ochrana, alebo môže navrhnúť, aby Rada dočasnú ochranu predĺžila, a to najviac o jeden rok.

Zamestnávanie cudzinca s poskytnutým dočasným útočiskom

Cudzinci, ktorí majú udelené dočasné útočisko môžu bez ďalšieho pracovať na území Slovenskej republiky. V súlade s ustanovením § 23a ods. 1 písm. k) zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov môže zamestnávateľ zamestnať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bolo poskytnuté dočasné útočisko. V tomto prípade sa nepožaduje potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysoko-kvalifikovanému zamestnaniu, ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a ani povolenie na zamestnanie.

Zamestnanie cudzinca s poskytnutým dočasným útočiskom môže mať formu pracovného pomeru (t. j. dôjde k uzavretiu pracovnej zmluvy) alebo pracovnoprávny vzťah s týmto cudzincom môže vzniknúť aj na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Upozorňujeme však, že v súčasnosti nie je možné, aby cudzinec, ktorý má štatút odídenca získal na území SR oprávnenie na podnikanie (uvedené sa však s ohľadom na legislatívu EÚ môže v najbližších dňoch zmeniť).

Pri takto uzavretom pracovnoprávnom vzťahu má zamestnávateľ rovnako ako pri zamestnaní iných cudzincov povinnosť oznámiť začiatok a skončenie pracovnoprávneho vzťahu s cudzincom s poskytnutým dočasným útočiskom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a to prostredníctvom predpísaného formulára – informačná karta, a to do 7 dní odo dňa nástupu cudzinca do práce.

Vzhľadom na veľmi dynamický vývoj situácie a snahu vlády SR reagovať operatívne na všetky zmeny, môže v najbližších dňoch prísť k viacerým zmenám informácií uvedených v tomto texte.

Kontakt pre ďalšie informácie:

Lenka Valková
Advokátka (SK)
T +421 2 5720 04
lenka.valkova@roedl.com

→ Medzinárodné sankcie a ich uplatňovanie v praxi

V súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine boli v poslednej dobe na medzinárodnej úrovni ale aj na európskej úrovni prijaté početné sankcie, ktorých hlavným cieľom je zabezpečenie, udržanie alebo obnova medzinárodného mieru a bezpečnosti. Tieto sankcie pritom nie sú ničím, čo by sa nás dotýkalo iba okrajovo. Právnické ale aj fyzické osoby vstupujú denne do rôznych obchodných vzťahov, pričom v súčasnosti je aktuálna najmä téma sankcií voči ruským a bieloruským subjektom.

Ako zistiť, či osoba alebo predmet plnenia zmluvy podlieha medzinárodnej sankcii

Medzinárodnou sankciou sa rozumie obmedzenie, príkaz alebo zákaz v predpisoch o medzinárodnej sankcii (napr. rozhodnutie Bezpečnostnej rady OSN/právne záväzný akt EÚ/nariadenie vlády SR) na účely zabezpečenia, udržania a obnovy medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv, boja proti terorizmu a šíreniu zbraní hromadného ničenia a dosahovania cieľov spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ a Charty OSN.

Ako už bolo uvedené vyššie, v poslednom období ale aj v prechádzajúcom období bolo na medzinárodnej úrovni prijatých množstvo medzinárodných sankcií, ktoré ustanovujú rôzne obmedzenia alebo zákazy vo vzťahu k príslušným subjektom. Či predmet plnenia alebo zmluvná strana nepodlieha medzinárodnej sankcii je možné overiť si v niektorom z verejne dostupných zdrojov. Sú nimi napríklad:

- Sankčná mapa EÚ: prostredníctvom nej je možné zisťovať informácie o aktuálnych sankciách alebo sankcionovaných osobách alebo subjektoch
<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>
- Aplikácia EUR-Lex: umožňuje vyhľadať znenia príslušných sankčných predpisov EÚ
<http://eur-lex.europa.eu/>
- Finančná sankčná databáza: pre potreby finančných alebo úverových inštitúcií
<https://ecas.ec.europa.eu/cas/>
- Oficiálna webová stránka Ministerstva zahraničných vecí SR: poskytuje všeobecný prehľad o medzinárodných sankciách
<https://www.mzv.sk/zahranicna-politika/medzinarodne-sankcie>

Za účelom zistenia konečného užívateľa výhod slovenských právnických osôb to zase môžu byť osobitné registre, napr.:

<https://rpo.statistics.sk/rpo/#login>

<https://rpvs.gov.sk/rpvs>

Zisťovanie konečných užívateľov výhod/vlastnickej štruktúry slovenských právnických osôb, resp. iných osôb je dôležité predovšetkým z dôvodu, že sankčné opatrenia sa častokrát vzťahujú aj na osoby vlastnené alebo kontrolované priamo alebo nepriamo sankcionovanou osobou, osobami konajúcimi v prospech sankcionovanej osoby alebo riadenými sankcionovanou osobou alebo aj na osoby, ktoré sú akokoľvek spojené so sankcionovanou osobou.

Postup pri zistení, že predmet plnenia alebo zmluvná strana podlieha medzinárodnej sankcii

Ak chce osoba pri uzatváraní zmluvného vzťahu postupovať s požadovanou starostlivosťou mala by pri uzatváraní zmluvy alebo jej plnení skúmať, či predmet plnenia alebo zmluvná strana nepodliehajú medzinárodným sankciám. Ak pri príprave zmluvy, uzatváraní zmluvy alebo plnení zmluvy vznikne podozrenie, že na jednu zo strán zmluvného vzťahu sa vzťahuje medzinárodná sankcia alebo že predmetom plnenia zmluvného vzťahu je alebo má byť sankcionovaný majetok, avšak toto podozrenie nie je možné pred uzatvorením zmluvy hodnoverne overiť, vzniká osobe povinnosť túto skutočnosť oznámiť príslušnému orgánu štátnej správy a Slovenskej informačnej službe bezprostredne po tom, ako sa táto osoba o uvedenej skutočnosti dozvie. Osoba je povinná oznámiť príslušnému orgánu štátnej správy a Slovenskej informačnej službe aj

skutočnosť, že sa u nej nachádza majetok sankcionovaný medzinárodnou sankciou, a to bezodkladne potom, čo sa o tejto skutočnosti dozvedela. Oznámenia sa podávajú príslušnému orgánu štátnej správy písomne alebo ústne do zápisnice a ak hrozí nebezpečenstvo zo zmeškania lehoty ustanovenej vyhlásenou medzinárodnou sankciou, aj telefonicky alebo faxom. To, ktorý orgán je na prijatie takéhoto oznámenia príslušný, ustanovuje osobitný predpis (napr. zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy). Príslušný orgán následne vydá rozhodnutie o zaistení majetku, konanie zastaví alebo návrh zamietne, ak zistí, že majetok nepodlieha medzinárodnej sankcii. V rozhodnutí o zaistení môže príslušný orgán napr. aj určiť výnimky zo sankčného režimu

Následky porušenia obmedzení alebo zákazov vyplývajúcich z medzinárodnej sankcie

Porušením obmedzenia, príkazu alebo zákazu vyplývajúceho z medzinárodnej sankcie alebo nesplnením si vyššie uvedenej oznamovacej povinnosti sa môže právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ dopustiť správneho deliktu. Sankciou za takýto správny delikt môže byť peňažná pokuta v rozsahu 50.000 Euro až 1.659.700 Euro a/alebo trest prepadnutia veci.

Záver

Vzhľadom na aktuálny vývoj situácie vo svete ako aj na množiace sa predpisy o medzinárodných sankciách je viac ako aktuálne začať sa zaoberať otázkou ohľadom predmetu plnení jednotlivých zmlúv alebo osôb, s ktorými majú byť obchodné zmluvy uzavreté. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, správne nastavený proces kontroly relevantných skutočností v predzmluvných a zmluvných vzťahoch môže byť dobrou prevenciou pred prípadnými trestami vyplývajúcimi z nedodržiavania uvalených medzinárodných sankcií.

Kontakt pre ďalšie informácie:

Zuzana Bzdúšková
Advokátka (SK)
T +421 2 5720 0400
zuzana.bzduskova@roedl.com

Tiráž

Vydavateľ:
Rödl & Partner
Lazaretská 8
811 08 Bratislava
T +421 2 5720 0411
www.roedl.net/sk
www.roedl.com

Zodpovedný za obsah:
Tatiana Klčová
tatiana.klcova@roedl.com

layout/rozhnutie:
Tatiana Klčová
tatiana.klcova@roedl.com

Tento Newsletter je nezáväzný a slúži na všeobecné informačné účely. Nejedná sa o právne, daňové ani obchodné poradenstvo, ani nemôže nahradiť individuálne poradenstvo. Pri vytváraní Newsletter-u a informácií, ktoré obsahuje, sa Rödl & Partner vždy snaží dbať na maximálnu možnú starostlivosť, avšak Rödl & Partner nenesie zodpovednosť za správnosť, aktuálnosť a úplnosť informácií. Obsiahnuté informácie nesúvisia s konkrétnou situáciou jednotlivca alebo právnickej osoby, preto je v konkrétnych prípadoch potrebné využiť odborné poradenstvo. Spoločnosť Rödl & Partner nepreberá zodpovednosť za rozhodnutia čitateľa na základe tohto Newsletter-u. Obráťte sa na našich zamestnancov, radi Vám pomôžu.

Celý obsah Newsletter-u a odborné informácie sú duševným vlastníctvom spoločnosti Rödl & Partner a sú chránené autorskými právami. Používatelia si môžu tlačiť, kopírovať alebo rozmnožovať obsah Newsletter-u len pre svoje vlastné potreby. Akékoľvek zmeny, duplikáty, distribúcia alebo verejná reprodukcia obsahu alebo jeho častí, bez ohľadu na to, či sú online alebo offline, si vyžadujú predchádzajúci písomný súhlas spoločnosti Rödl & Partner.